

LA CONFRARIA DELS CORREUS EN LA CIUTAT DE BARCELONA SOTA LA INVOCACIÓ DE LA VERGE MARIA EN LA CAPELLA D'EN MARCÚS

DADES PER LA HISTÒRIA I ORGANITZACIÓ DELS CORREUS A CATALUNYA

No pretenem ara escriure la història dels correus a Catalunya. Quan, encuriós per la propera inauguració del Palau de Comunicacions a Barcelona estàvem fent la recerca, en estones vagatives, dels documents, gairebé tots ignorats en aquesta matèria fins ara verge, altres estudis i determinacions ens feren posar un punt i apart en la delitosa tasca.

Ara, per aprofitar quelcom del que llavors arplegàrem, anem a publicar un important document, que haurà d'ésser una de les bases per assajar d'escriure la història dels correus a Catalunya.

És un diploma reial del rei Ferran (1488) en confirmació dels estatuts i privilegis de la "Confraria dels Correus" a Barcelona. Tal confirmació és continguda en una altra de Carles, l'emperador (1519). Ambdues són importantíssimes, com veurem.

Origen del correu modern

Fem una mica d'història. Carles V, hereu de les corones d'Aragó i Castella i de la Casa d'Àustria, recull un imperi immens. Pel seu govern, necessita una organització postal proporcionada. En planejar-la, no fa més que continuar la política del seu pare Felip I, qui en 1505 dona a Brusselles una reial ordre a favor de Francesc de Tassis, capità i mestre de postes, manant-li establir-les amb bons cavalls a França, Espanya, Alemanya i en la regió de Güeldres. Era la primera temptativa de correu internacional, i aiximateix la primera passa que donava en el correu d'Espanya aquella poderosa família Tassis, que tan activa i excludora part tingué en aquest ram de l'activitat humana, en tots els dominis espanyols (1).

(1) Vegeu l'excelent article de GAIETÀ ALCÁZAR en *Revista de la Biblioteca, Archivo y Museo del Ayuntamiento de Madrid*, any V, abril 1928, n. 18, p. 169: *Los orígenes del Correo moderno en España*. El cognom Tassis era d'origen italià; hom escríu també Tassis i Tassis, tanmateix.

Com molt bé observa Gaietà Alcàzar: "España contaba con una tradición gloriosísima de organización postal. Especialmente Aragón, Cataluña y Valencia tenían disposiciones sin semejanza en Europa; pero todo esto era desconocido por Carlos V, cuyos consejeros y familiares desconocían no sólo las tradiciones, sino hasta la lengua española, y no podían hacer una excepción al tratar de los servicios de postas" (2). Pel que fa a Catalunya, ho veurem tot seguit.

Doncs Carles V, desconeixent com era de l'organització postal espanyola, i volent sens dubte unificar-la amb l'estrangera, refermà les seves relacions amb els Tassis, fent dos tractats que ens donen la clau de l'organització postal de l'emperador, mitjançant els Tassis.

El primer (12 de novembre de 1516) és un conveni entre Carles V i Francesc i Batista de Tassis, regulant l'establiment de postes per a el servei de l'emperador a Espanya, Roma, Nàpols, Alemanya i França (3).

Els Tassis són obligats a establir llur servei des dels llocs on residirà l'emperador a Insbruck, Verona, Roma i Nàpols i a cada posta hi haurà regularment dos cavalls pel bon servei; també hom cursarà, mitjançant ells, les lletres, regulant-se el temps en que deuran ésser transportades de Brusselles a París, en trenta sis hores a l'estiu i quaranta a l'hivern; a Blois, en cinquanta i seixanta respectivament, i a Lió tres jorns i mig i quatre; de Burgos a Bruselles, set i vuit; d'Insbruck a Bruselles, cinc i sis; de Brusselles a Roma, deu i mig a dotze dies i de Bruselles a Nàpols catorze dies en hivern.

En tots els immensos territoris que comprèn aquesta organització hom cuidaria de tenir representants, tant a França i Alemanya com a Itàlia i a Espanya, qui obeirien sempre els mestres de postes o llurs representants i tindrien cura de cursar tota la correspondència que els arribés. Per tal de poder aconseguir la realització d'aquestes missions, l'emperador obtindria dels sobirans dels territoris per on fos establerta l'organització dels Tassis, les autoritzacions, franquícies i mitjans corresponents. També se'ls atorga tota mena d'autoritzacions, podent corregir i castigar els qui manquessin a llurs ordres.

Així mateix és establert el monopoli del servei en les persones de Batista i Mateu de Tassis, a Espanya, Roma i Nàpols, no podent cap altre tenir cavalls ni postes sens consentiment dels Tassis.

Demés d'aquest monopoli, amb llurs privilegis, l'emperador pagaria cada any 11.000 ducats d'or; dels quals 6.000 serien pagats a Espanya, 4.000 a Nàpols i la resta 1.000 a Flandes.

(2) Article citat, p. 170.

(3) Publicat per J. RÜBSAM, *Johann Baptista von Taxis*. Friburg, 1889, p. 215; Cfr. ALCÁZAR, article citat, p. 170 qui en dóna un resum.

El segon tractat entre Carles V i Batista i Mateu de Tassis (Valladolid, 20 de desembre de 1517), és una ratificació de l'anteriorment estipulat (4). En aquest conveni ja no sona el nom de Francesc de Tassis, i el conveni és estipulat amb els seus nebots Batista i Mateu.

En 28 d'agost de 1518, Carles V nomena mestres majors "de ostes y postas y correos de nuestra casa y corte y de todos nuestros reinos y señorios", a Batista, Simon i Mateu de Tassis, i els fa "naturales de estos nuestros reinos y señorios."

Era la centralització en el terreny postal, com anava fent-se en el polític, en ares de la política internacional de l'emperador. De fet, els Tassis cuidaven a assumir tots els mitjans de comunicació i tenir en llur mà les distintes organitzacions postals aleshores existents en terres espanyoles.

Protestes de les institucions establertes

Les antigues organitzacions terrals protestaren contra aquesta política que feria llurs privilegis, i els atorgava a gents estrangeres.

Els consellers de Barcelona deliberaren donar comissió i facultat als síndics de la ciutat en les Corts generals de Catalunya per reclamar la restitució dels hostes de Catalunya i València. Més encara: deliberaren donar facultat als síndics perquè interposessin desestiments a tots els actes de les Corts, fins a tant que no fossin restituïts en llurs oficis els hostes de correus de Barcelona i València (5).

Aleshores (1519) Carles es trobava a Barcelona, on havia fet una entrada triomfal, a l'estiï renaixentista, que ens descriuen llargament les memòries contemporànies, especialment el *Llibre de coses assenyaldades*, de l'arxiu municipal (6). Era vingut a celebrar les Corts, en que havia de jurar les Constitucions de Catalunya i rebre el jurament de reconeixença i fidelitat, com era de consuetud, i demés recaptar un donatiu per l'erari reial, obligat ja a despeses enormes, per mor dels afers de política internacional, a la qual es lliurà el jove rei, empès per les circumstàncies.

Aquelles Corts foren treballoses i llargues; feren la jura el 16 d'abril (1519), però anaren allargant llurs sessions, repetint la pròrroga en nom del rei i persistint en llurs protestes de greuges i sobre tot sens acordar el donatiu que havia demanat Carles, en la seva proposició llegida a les Corts pel seu protonotari Miquel Vilasques Climent. Per fi, el 12 de gener de 1520 hi hagué la sessió en presència del rei, que "tenia la spasa entre les mans";

(4) Arxiu de Simancas, *Contaduría*, primera època, lligall^o 315; ALCÁZAR, a. c.

(5) Arxiu Municipal de Barcelona, *Deliberacions*, 1518-1519, f. 49; *Ibidem*, 1519-1520, foli 54.

(6) PERE JOAN COMES, *Llibre de coses assenyaldades*, any 1519, llib. III, Barcelona, 1878.

hom donà per finides les Corts, havent aprovat l'emperador les constitucions, el 14 d'aquell mes, i fet les Corts al rei el donatiu de dues centes cinquanta mil lliures, moneda barcelonina.

Aprovació dels correus de Catalunya

Una de les protestes presentades al rei, contra greuges, durant les Corts, fou la qüestió dels correus de Catalunya, amenaçats de mort, per la concessió reial feta als Tassis; l'abast de la qual capiren perfectament els majorals de la Confraria dels correus i els consellers de Barcelona. Carles, acostumat a imposar la seva voluntat, estava frisós i despitat, tenint de romandre a Barcelona, on la pesta feia estralls. Durant les absències, passà molts dies a Molins de Rei, en el palau d'Estefania de Requesens, hereua del difunt Lluís de Requesens i de Soler, i d'Hipòlita de Liori (7); allí la rica pubilla catalana conegué per primera vegada el noble castellà Joan de Zúñiga, camarlenc de l'emperador; coneixença que anys després fou coronada amb el casament d'Estefania i Joan, que esdevingueren senyors del Palau de Barcelona i patrons de la seva capella. En llur arxiu familiar havem trobat la còpia legalitzada de la confirmació de la Confraria dels correus, que ara publicuem.

Perquè Carles V no tingué més remei que aplanar-se a moltes de les exigències de les Corts de Catalunya, per tal de treure'n el subsidi que reclamava. Una fou la dels correus.

En nostre cas, fou molt faedora la tasca, per quant no calgué sinó presentar a l'aprovació reial la lletra de confirmació que havia signat Ferran, el Catòlic, a Saragossa en 12 de gener de 1488. En ella s'havien presentat a l'aprovació reial tots els estatuts i privilegis antics de la Confraria dels correus, desatesos i amenaçats ja llavors pels nous corrents que venien de fora.

Sols, que una cosa és aprovar, en moments difícils, i una altra el complir: els tractats reials amb els Tassis no foren revocats, i com que eren exclusius i tenien el favor reial, ells varen prevaldre a la llarga. En 15 de febrer de 1522 fou ordenat per reial cèdula al tresorer Francesc Vargas que fos abonat tot el que era degut a Batista i Mateu de Tassis, per les postes establertes entre Espanya i Flandes.

La desfeta s'accentuà quan Felip II, perfeccionant el servei postal, esta-

(7) Cfr. *Rúbrica de BRUNIGUER, Ceremonial dels Magnífichs Consellers y Regiment de la Ciutat de Barcelona*, I, Barcelona, 1912, p. 246, i *Dietari del antich Consell Barceloní*, III, Barcelona, 1894, p. 296. Cfr. també la *Vida de D. Luis de Requesens*, escrita per un familiar seu, ms. de la Bibl. Nacional de París, publ. per MOREL-FATIO en *Bulletin Hispanique*, 1904-1905; PEDEMONTE, *Notes per a la Història de la Baronia de Castellvell de Rosanes*, Barcelona, 1929, p. 456.

blí a tot arreu un sistema regular d'estafetes pel correu, a utilitat del públic, reclamant a favor seu els quantiosos emoluments que el nou sistema produïa. Això no era cosa nova sinó molt antiga a Catalunya, o sigui el tenir correu particular, distint del reial i oficial; se li donà, però, una nova forma, i s'anà unificant-lo amb els de la resta d'Espanya i altres dominis espanyols.

El diploma de Carles V, de què ara tractem, porta una particularitat, o sigui, que el segell és el comú, el que usava el rei abans d'ésser elegit al sacre imperi i com a rei de Romans, "per no tenir-ne encara d'altres fabricats". En efecte, l'elecció havia estat feta a Francfort, el dia 28 de juny d'aquell any 1518, i la nova era arribada a Barcelona, el 6 de juliol, on es trobava Carles celebrant les Corts catalanes. La confirmació de la Confraria dels correus era firmada a Barcelona mateix el 14 de setembre d'aquell any 1519 (8).

La Confraria de correus

Els correus de Barcelona, a l'estil dels altres oficis i professions, estaven organitzats en forma de confraria (9). D'aquesta guisa formaven com una societat religiosa democràtica, amb llurs majorals, elegits per sufragi, a qui devien tots obeir, i amb llurs estatuts, que tothom havia de guardar, i amb llurs privilegis, que a ultrança eren defensats. Les pràctiques religioses formaven el lligam més fort de les diverses parts i com l'ànima de la institució.

La Confraria dels correus de Barcelona era "sots invocació de madona Sancta Maria en la capella nomenada den Marcús, per privilegi, a ells atorgat, instituïda". No anem a fer una relació dels estatuts i privilegis de la Confraria. Hom podrà veure'ls, encara que una mica desordenats, en el text de la confirmació reial inèdita, que tot seguit copiem.

L'esperit religiós informa tota la corporació: allí queda regulada l'assistència dels hostes de correus "a les vespres i oficis divinals de la festa de madona Sancta Maria, cap i patrona de la dita Confraria", sota pena d'una lliura de cera blanca; l'elecció de majorals i prohoms de la Confraria s'ha

(8) Com és sabut, els senyors BOPARULL (Manuel i Francesc) publicaren dos volums (1876 i 1910) de *Gremios y Cofradías de la antigua Corona de Aragón*. Res no hi ha a aquesta obra de la *Confraria dels correus*. Hom trobarà algunes dades disperses en PUIGGARÍ, *Confraria dels correus en la Capella den Marcús*, en *La Renaixensa*, a. IX, 1879, v. I, pp. 90-96.

(9) No pot ésser precisat el primer establiment de la *Confraria de Correus* a Barcelona. Ja decaiguda, va ésser renovada i de nou aprovada per Alfons V, amb constitució donada a València, 10 de setembre de 1417. Les ordinacions llavors aprovades fan especial referència a la constitució pietosa de la confraria, als deures d'ordre religiós i règim intern. Poden veure's, traduïdes al castellà, en l'obra, no mancada de cert interès, d'EDUARDO VERDEGAY, *Historia del Correo desde sus orígenes hasta nuestros días*, Madrid, 1894, p. 84. Res no diu del document que ara publiquem.

de fer cada any el dia de la festa de la Mare de Déu d'Agost, "celebrada la missa en la dita capella den Marcús", i congregats tots els hostes de correus i correus confreres de devoció, en el cor de dita capella, "com és acostumat"; cap confrere no pot ésser admès; si no és presentat per algun correu confrere, "com a pare d'aquell, e dins la dita capella de la Verge Maria den Marcús"; en el senyal que tot confrere haurà de portar a la part esquerra del mantell o roba vestida, amb les armes d'Aragó i de Castella, hi ha d'haver la imatge de la Verge Maria, "mostrant com ell es confrere e jurat de la Confraria e companyia"; els hostes de correus, rota vegada que seran convidats, són obligats a assistir als combregars dels confreres i al soterrament i sepultura llur.

És estatuïda també la caixa i almoïna de la Confraria, i les recaptacions, entrades i administració que hauran de fer-se. També el reconeixement que de tant en quant haurà de practicar-se de la caixa i almoïna.

Socialment ens revela aquesta organització un grau d'avenç molt gran: fins és establert el dret de jubilació amb delme per als malalts i inútils; és refermat el secret en la correspondència; són dictades les mides per evitar tota mena de fraus i enganys i hom castiga els transgressors, ordinàriament amb multes profitoses.

L'organització tècnica és senzillament admirable. Poques n'hi haurà, potser cap, en aquell temps, que facin avantatge a la nostra. Fins els convenis firmats per Carles V amb els Tassis són en alguns conceptes inferiors. En ésser establerta a Catalunya la nova posta, sofri la influència llarga i profunda de les nostres organitzacions, les quals, amb això, sobrevisqueren, més o menys modificades i sofrint mil retops, fins que moriren a l'empenta d'una absoluta unificació, portada de fora.

La nostra publicació

Dues paraules sobre la nostra publicació. Publiquem amb la fidelitat possible la confirmació de Carles V, que enclou la del rei Ferran, tal com la trobarem en el nostre *Arxiu del Palau, a Barcelona*, en una còpia legalitzada, contemporània dels temps de Carles V, signada per l'arxiver reial i notari Joan Viladamor (10). És continguda en deu folis escrits, en prou mal estat, per mor de la humitat que ha ennegrit i gastat el paper, i de la mala tinta que l'ha cremat en l'indret de la lletra. Les llacunes que deixava aquest text, les havem omplertes amb el del registre corresponent de l'*Arxiu de la Corona d'Aragó*, que guiats per aquesta fidel còpia, hem pogut després trobar i

(10) Sobre l'arxiver Joan Viladamor, cfr. E. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Guia histórico-descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón en Barcelona*. Madrid, 1920, p. 27. Estefania de Requesens, el 19 d'abril de 1549, deixava el notari Viladamor com a procurador i administrador condicional del seu fill Lluís de Requesens.

examinar; és a dir: *Diversorum secundum Caroli I; 3881, f. 193 v.º 206 r. Confratrie beate Marie den Marcus Civitatis Barchinone*. El mateix camí ens ha portat a trobar altres documents reials, perduts en la immensitat dels registres reials del mateix arxiu (sens parió en el món), les còpies antigues dels quals ja posseïem.

Hom comprèn l'interès que per la família Requesens tenia aquesta confirmació, per Carles V, de la Confraria dels correus de Barcelona, feta en les Corts de 1519. Dona Hipòlita de Lió, vídua de Requesens, comtessa de Palamós, senyora de les Baronies de Martorell i de Molins de Rei, tenia i posseïa a Martorell l'hostal dels correus, el dret del qual venia amenaçat per la nova organització que intentava Carles V. Després de la confirmació de la Confraria dels correus i llurs constitucions, obtingué (26 de març de 1523) la confirmació del seu dret i exclusiva, per Pere de Cardona, arquebisbe de Tarragona i lloctinent i capità general de Catalunya; el qual, en fer això, volia "conformar-se a les disposicions del dret canònic i civil, i de les constitucions de Catalunya: *per nos juratarum*" (*Diversorum Locumtenentium* 1.º, foli 99).

Ens cal advertir, finalment, que la divisió en paràgrafs a part i retolació l'havem feta nosaltres per a més claredat.

CONFIRMACIO PER CARLES, L'EMPERADOR, DE LA CONFRARIA DELS CORREUS DE BARCELONA (1519)

Nos Carolus diuina fauente clementia... Quia per fideles nostros Maiorales et prohomines societatis et confratrie cursorum habitantium in ciuitate Barchinone, intendentis totis viribus augmento diuini cultus bonoque et tranquillo statui vestre societatis et totius reipublice regnorum nostrorum, aliqua edita fuerunt capitula et additiones aliis capitulis vestre confratrie, que iam a pluribus annis ab Illustribus regibus predecessoribus nostris, memorie recolende, vobis fuerunt, sub honorificentia intemerate virginis Marie in ecclesia sive capella vulgo dicta den Marcus sita in dicta ciuitate Barchinone, quorum capitulorum et additionum tenores sunt hujusmodi:

I. — CONSTITUCIONS: CREACIÓ D'HOSTES DE CORREU.

Com sia cert que los administradors o majorals dela compania o confraria dels correus sots inuocacio de madona Sancta Maria en la capella nomenada den Marcus dela ciutat de Barchinona, per priuilegi a ells atorgat instituida, hagen facultat e potestat de fer e ordenar totes aquelles coses que les seran vistes faedores a tota utilitat be y repos e conseruacio dela dita confraria e confreres de aquella e officii de correus hostes de aquells, anyadint, mudant e aiustant en aquelles tantes vegades com los sera vist a lur coneguda, e sie per ells clarament vist e conegut que los dits hostes de correus no tenen e seruen les

coses al bon exercici lur statuides e ordenades, ans per ells en aquelles per diuerses maneres es contrafet e abusat e farian encara molt mes per auant, si no y ere prouehit, en grand offensa de nostre Senor rey e dany dela republica dels regnes de Arago e principat de Cathaluna e Valencia. Per tant los dits maijorals o administradors prohomens companya e confreres dela dita confraria, per obuiau als dits mals e posar en la deguda orde los dits hostes e correus e per conseruar e augmentar aquella, han fetes e ordenades les coses següents. Primerament ordenaren que los hostes de correus e lo consell de aquells que per auant seran en los dits regnes e principats se hagen a crear e fer per vostra Ma.^t en aquesta manera: que dins la capella dessus nomenada den Marchus, ço es que ajustats dins lo dit loc los maijorals o administradors e companyia de correus e lo consell de aquells e los confreres dela dita confraria e altres de deuocio o la mes part de aquells, vista e inquirida primer dela bona vida fama e condicio deles persones en dit offici de hoste de correus dispotes, elegescan a mes vots e veus a tres o quatre de aquelles que millor, segons Deu, a lur bona consciencia conexeran; la qual electio faran en poder del notari dela dita confraria e feta dita electio, fins dos mesos hagen a trametre aquella a vostra Majestat, la qual hage e crear e fer una de aquelles en hoste de correus, e assi se hage a fer e fermar quiscuna vegada que se haura a fer electio de hoste de correus en los dits regnes e en la forma dessus dita.

Item ordenaren que feta dita electio e creatio, los hostes de correus hagen e sien tenguts de jurar en poder de aquells dits maijorals sobre los sants quatre euangelis corporalment tocats, que ells se hauran en lur offici de hosteleria be e lealment, tot frau e engany cessants, e a tot servey dela Maiestat vostra e cosa publica de aquella e al benefici e endreça dels confreres correus e companyia e confraria de aquells, e de tenir e seruar los priuilegis e ordinacions sobre ells e confraria e companyia dessus dita fetes, e que estaran a tota ordinacio dels dits maijorals e prohomens en tot ço que seran ordenats, e semblant sera fet e hagen a fer los altres hostes de correus constituïts en dits regne e senoria de vra. Ma.^t.

2. — CAIXA I LLIBRE D'ALMOINES.

Item que tots los dits hostes hagen a tenir una caxeta en la qual metran les almoynes que los correus donen e paguen a la dita confraria, segons es acostumat, ço es los correus que seran confreres a raho de tres diners per limosna, e los que no seran confreres sis diners per liura; los quals los dits hostes hagen de metre en dita caxa. E si cars sera que ells no los hauran presos o rebuts sien obligats de pagar aquells del seu propi, e a ço per lo semblant sien tenguts dits hostes de jurar.

Item ordenaren que tots los dits hostes hagen de tenir un libre intitulat dela almoyna dela verge Maria, en lo qual estiga continuat de lur ma propria, si sabran scriure, si no de altre, tots los viatges percasos auantatges e altres coses que donaran o seran donades als correus que ells despatxaran, a fi que sapia la veritat del que a la dita confraria e coses propries de aquella seran lexades e donades per lur donacio e almoyna, sots ban de cent sous a quiscun e quiscuna vegada que sera contrafet en lo dit libre sie pagat dels diners proceynts de dites almoynes, e si dits hostes no se hauran lealment en dites coses,

tota vegada que sera trobat ells hauer fet lo contrari en aquelles, *ipso facto* sien incorreguts en pena de priuacio de lurs officis e en ban de vint i sinc lliures guanyadores per la meytat a vostra Ma.^t e per l'altra meytat a la caxa dela dita confraria, e en loc seu ne sie elegit un altre per los dits majorals concell e prohomens, ab lo qual aixi inhibit no puxe per los altres hostes per la dita causa conuersat ne contractar en alguna manera fins a tant que en dit offici fos tornat e restituit.

3. — ORDRE DE LES TANDES I EXCLUSIVA DE CORREUS

Mes encara ordenaren que tot hoste de correus dins la dita senoria de vostra Ma.^t sie tengut e obligat donar e complir les tandes degudes e acostumades en los viatges dels correus, ço es en aquell correu confrare qui mes haurie vagat e primer sera arribat, e apres al qui apres dell sera vingut dels viatges e axi successivament per lur orde passant tots los qui en son hostal passaran o seran dela sua tanda. E en cars aquell troues a qui es pertany lo dit viatge nol voldra acceptar, lauors sie donat al altre a qui apres de aquell tocara. E si lo dit segon nol pendra, sie dat al tercer, e axi per orde dits viatges sien compartits *juxta* los dits priuilegis, qui se han en aço ja ordenats. E si per lo dit hoste sera contrafet sie incorregut per quiscuna vegada en ban de deu lliures adquisidores e compartidores en la forma e manera en lo predit capitol contengudes, declarat empero que si en la tanda de dit hoste no haura tal correu, que lauors dit viatge sie donat a altre correu confrare de altra tanda, seruant lo matex orde.

Item ordenaren que los dits correus o correu que en dit cars no hauran volgut acceptar dits guiatges, tocant los la dita lur tanda, no puguen hauer guiatge algu fins tots los altres que primer venien del, li sien passats, si donchs legitim impediment no hauia hagut; e si era fet per lo dit hoste lo contrari, pac de ban de cent sous, per la meytat adquisidors als cofrens de vostra Ma.^t e per l'altra meytat a la dita caxa.

Item ordenaren que de aci auant alguns dels dits hostes no puxen ni los sie permes donar algun guiatge o percars o letres o paper a persona alguna que fos preuere frare o religios o judeu o semblant, ne a qualseuol altre, sino sol a correu confrare dela dita confraria, sots ban de doscents sous, adquisidors e repartidors en la forma dessus dita.

4. — AFRONTACIÓ DE CORREUS

Item ordenaren que los dits hostes bagen e sien tenguts de continent que hauran presos los guiatges, de afrontar los correu o correus ab aquell o aquells que els faran despatxar ans de lur partida. E si aquell que els despatxara no volia que dit correu lo sapia, que après tornat lo dit correu del viatge que fet haura, lo dit hoste lo hage a frontar dins spay de tres dies. E mes sie obligat lo dit hoste hauer albara o scrit de aquell qui haura despatxat, de hauer pagat complidament lo dit correu dins tres dies apres que sera tornat de dit viatge. En altra manera lo dit hoste sie tingut pagar la quantitat que a dit correu pertanya, pus per ell sie portada certificacio hauer complit lo seu viatge.

Item ordenaren que de aci auant no sie permes algu hoste de correus obli-

garse per algun correu, en cars que no cumples lo viatge, en restituir los diners que rebut haurie per aquell a qui desempatxat lo haurie; e hont lo dit correu dit guiatge no haurie complit segons promes haurie e dit hoste hi serie entrat e tengut com dit es, en aquest cars lo dit hoste lo hage a pagar del seu propi e no del correu en manera alguna.

5. — CORREU DE PASSATGE

Item ordenaren que de aqui auant algu dels dits hostes no puxca donar viatge ni percas a algun correu qui vindra de passatge fora dela senoria del dit senor rey, ans tal percas o viatge hage de donar en aquell correu o confrare qui sera en aquella ciutat o loc o en casa del dit hoste, y en cars que el dit confrare no volgues pendre dit percas o viatge, lauors dit hoste puxa donar aquell al dit correu de passatge, tot frau empero e engany cessant als dits confreres correus, sots ban al dit hoste, si lo contrari haura fet, de cent sous per quiscuna vegada repartidors e adquisidors en la manera demunt dita.

Item ordenaren que de aqui auant algu dels dits hostes no puga fer percas o auantages a ningun correu confrare, que sie per lo semblant de passatge, sino dins lo temps e spay de vint y quatre hores, junt que sera en la sua casa com es acostumat. E si lo tal correu stara mes del temps de vint y quatre hores en la ciutat o loc amagat o sperant letres o en altra manera, en aquestos cassos no li sie donat letra ne paper per auantage o percars. E si lo dit hoste fara lo contrari, encorrega en ban de cent sous per cascuna vegada adquisidors en la desus dita forma.

6. — TRAMESA DE LES LLETRES

Item ordenaren que algu dels dits hostes no gos ni presumesca tenirse letres algunes de persones o persona alguna mes auant de dos dies, les quals letres fossen vengudes o portades per correu, e per lo semblant si li eren stades donades per trametre en alguna part sperar de aquelles per cassos o auantages o en altra manera. E si fara lo contrari, encorrega en ban de cent sous adquisidors com demunt es dit e com es ordenat e contengut en dits priuilegis. E si per dita causa lo correu no sera pagat del port de dites letres, en tal cars lo dit hoste del seu propi sie tengut pagar al dit correu lo dit port.

7. — LLIBERTAT D'HOSTAL I JUST PREU

Item ordenaren que de aqui auant ningu dels dits hostes no gos manar dir o pregar a correu algu a qui donara guiatge que pos o alberc en loc sabut ans sie en llibertat de dit correu posar en aquell hostel o loc hon voldra, si donchs per los dits majorals no li era prohibit. Empero dit correu hage e sie tengut donar les letres de dit viatge o percars en aquell hoste o persona que dit y manat li hauran. E si dit hoste contrafara en lo que dessus es dit, pac de ban quiscuna vegada cent sous guanyadors e conuertidors en la forma demunt dita.

8. — ORDRE I DELME PER ALS IMPEDITS

Item ordenaren que de aqui auant algu dels dits hostes no gos ni puga fer plecs denbust de letres, remetentles a altre hoste o persona de viatge percars o auantage, si donchs no seran manifestades al correu qui les portara, metent hi los vertaders preus continguts en dits percassos o auantages, assi que la almoyna dela dita confraria sie cumplida e los correus hagen lur dret. E si per altre hoste dites letres li seran trameses, per semblant les hage a manifestar al dit correu sots ban de vint lliures per quiscuna vegada que sera fet lo contrari.

Item ordenaren que de aqui auant si es seguira cas que aquell correu confrare al qual vindra la sua tanda de viatge no sera apte o sufficient de fer o servir en aquell viatge que li tocara, perque sera gran o haura a complir dins breu temps o en altra manera, lo dit hoste lo hage a donar a altre correu confrare qui sia sufficient e bastant per aquell, i que aquell correu a qui dit viatge pertany hage lo delme dela quantitat que lo correu qui ira rebra del dit viatge o auantage, pero que perda per aquella vegada la dita sua tanda fins los altres ne sien passats e vingan apres a ell laltre segons lo dit orde. E faent lo contrari encorrega lo dit hoste en ban de doscents sous aquisidors en la forma damunt dita.

Item ordenaren que si en tals viatges o auantages no es trobara correus confrares que servir puguessen en aquells e que es trobarien altres correus no confrares, en aquests cassos los dits hostes puxen donar dits viatges en aquell correu no confrare qui voldra e li parra, e lo dit correu confrare a qui la dita tanda vindra, hage e reba la deena part dela quantitat dessus dita com dit es. E tal viatge lo dit hoste no puxa donar sens sabuda empero del dit correu confrare. E si lo contrari fara, encorrega per quiscuna vegada en ban de deu lliures e de pagar al dit correu lo dit delme.

Item ordenaren que la dita deena part que se haura de pagar al dit correu confrare com dit es se pac en aquesta manera, ço es que si lo correu qui ha rebut quantitat tal que aquell puxa pagar, que el pag, e si no quen hage a donar la meytat e lo altre que sie retengut per la part que fara fer lo dit viatge.

Item ordenaren que si es seguira que algun mercader o altre persona demanara al dit hoste algun correu confrare o no confrare per servir al dit viatge per cars o auantage, en tal cars lo dit correu puga anar, pus com dit es pag la dita quantitat del delme en aquell qui la dita tanda tocara. En altra manera si lo contrari era fet, lo dit hoste hage a pagar la dita quantitat al dit correu a qui com dit es pertanyia e pac de ban ultra aço deu lliures.

Item ordenaren que de aqui auant algu dels dits hostes de correus qui ara son e per auant sera, no pugan ni los sie permes donar viatges percassos o auantages a ningun correu vulla sie confrare o no confrare que primer no se hage retengut, ço es si sera confrare tres diners per liura, e si no sera confrare sis diners per liura de la quantitat que de aquells hauran, segons es ja ordenat, per servey deles coses pies dela dita almoyna e confraria. E si sera fet lo contrari, encorrega en ban de cent sous e sie tengut de pagar del seu propi la dita quantitat a la dita confraria.

11. — ASSISTÈNCIA DELS HOSTES A LES VESPRES, A CONSELL, COMBREGAR I SOTERRAR.

Item ordenaren que tot hoste de correus que de aquí auant sera demanat per los dits majorals a esser a les vespres e officis diuinals dela festa de nostra dona sancta Maria, cap e patrona dela dita confraria, hage a venir a la dita capella e de aquí no partescan aquelles hores fins los officis diuinals sien acabats, e si no hi seran incorrega quiscun per quiscuna vegada en ban de una lliura de cera blanca, si donchs just impediment no y haura.

Item ordenaren que tota vegada que dits hostes e quiscun dells sera demanat e appellat a venir a consell amb los dits majorals hage a esser en aquell sots ban de dotze diners per quiscuna vegada que hi mancara, salvat lo dit just impediment.

Item ordenaren que los dits hostes sien tenguts tota vegada que seran convidats a combregar de algu o alguns dels confreres dela dita confraria e per semblant aís cossos de aquells al soterrar o a lur sepultura, hi hagen esser sots lo dit ban de dotze diners salvat lo dit just impediment.

12. — HOSTES DEUTORS

Item ordenaren que tot hoste de correus qui sera deutor dela dita confraria sie tengut de aquí auant dins vuit dies passada apres la festa de nostra dona sancta Maria del mes de agost hage a hauer pagat sens mes dilacio alguna e si pagat no haura encorrega en ban de sinquanta sous e sie exequat ensems ab lo dit deute.

Item que algun hoste de correus dessus dit no puxe ne gos tenir secretament o amagada ningun correu confrare o no confrare que sie deutor al altre hoste, ans lo dega denunciar al hoste o majorals per tant que sie feta la raho del deute sots ban de cent sous.

13. — ELECCIÓ DE MAJORALS I PROHOMS

Mes auant es estat ordenat que de aquí auant la eleccio dels majorals e prohoms dela dita confraria se hage a fer quiscun any lo dia dela festa de nostra dona sancta Maria del mes de agost en la forma seguent, ço es que celebrada la missa en la dita capella den Marcus los majorals e prohoms facen ajustar tots los hostes de correus e correus confreres de deuocio en lo cors de dita capella com es acostumat, y aquí congregats quiscun dells en lur orde hagen a votar en poder del notari e scriua dela dita confraria donant sa veu e vot per majorals de Barçinona, Çaragoça e Valencia; dels quals tres axi elegits, de necessitat ne hage, de hauer hu qui sie majoral confrare de deuocio e los altres dos correus, *juxta* forma dela dita concordia; e acabats de votar, en lo dit consell, aquells qui mes veus o vots hauran hagudes pels dits officis de majorals, en quiscuna de les dites ciutats, sien per lo dit notari nomenats e haguts per elegits en dit exercici de majorals; los quals pujan fer e nomenar loctinents quiscun en soc loc per regir e governar dit offici en absencia sua, pus aquell sie

casat e habitant en la dita ciutat, vullés sia confrare correu o confrare de deuocio. Axi matex en semblant forma dessus dita sien elegits altres tres persones per prohombres, los quals servescan per aconsellar los dits majorals en totes coses que seran demanats e occorreran en lo temps de lur regiment, dels quals tres prohombres ni hage hauer hu dels confreres de deuocio e los dos altres hagen ésser correus confreres com es acostumat e per los priuilegis de dita confraria ordenat.

Item ordenaren que fetes dites eleccions, de continent los dits majorals e prohombres axi com dit es seran estat elegits e loctinents de aquells, hagen e sien tenguts jurar per nostre senor Deu sobre los sants quatre Euangelis per ells corporalment tocats que ells e quiscun dells se hauran be diligentment e leal en la administracio e regiment de lur offici en totes coses tocants e concernents la dita confraria segons Deu e lurs consuetuts, tenint e seruant tots temps los priuilegis ordinacions e capitols ordenats e ordenades, axi los que hauran sguart als hostes correus companya e a altres confreres e confraria *juxta* seria e tenor de aquells e aquelles.

14. — RECOEIXEMENT DE LES CAIXES D'ALMOINES I DEL LLIBRE DE LES TAULES

Item ordenaren que de aqui auant los dits majorals e prohombres hagen ésser tenguts anar personalment almenys dos o tres dells quatre vegades del any, ço es de tres en tres mesos ensems ab lo notari a les cases dels hostes dels dits correus per veure e regonexer e obrir les caxes dela dita almoyna de la confraria dela verge Maria, e lo libre que han a tenir, com dit es, si aquell estara be e com star deu costumat lo que es ordinat que deuen scriure dels viatges percassos e auantages dels correus confreres o no confreres, e les quantitats que a la dita almoyna sera trobada dits majorals prengan e lo dit notari lo continue faentne deutors los dits majorals, segons es praticat e acostumat.

Item es ordenat que de aqui auant lo majoral de deuocio sie tengut de tenir lo libre e diners dela dita confraria e guardar aquells e donarne complida raho deuant los altres majorals e prohombres e hostes de correus e altres confreres axi de deuocio com de companys correus confreres, obligantne la persona sua e sos hens e assi ho jurara.

15. — LLOCTINENTS DE MAJORALS

Ordenaren mes auant que los dits majorals e prohombres hagen facultat de poder fer loctinents de majorals aquells que benvist los seran en les dites ciutats de Çaragoça e Valencia com en altres ciutats e lochs de la Senoria de vostra Maïestat, a beneplacit de dits majorals, e los dits loctinents sien tenguts e obligats de distribuhir si mester sera les coses pies de la dita confraria dela dita quantitat ja ordenada continuant ho tot en llibres, quiscuna partida distintament e clara. E sie trames per lo semblant als dits majorals en Barchinona, com dit es, assi que es puxe complidament continuar en lo libre dela dita confraria.

Item que tals loctinents hagen facultat e potestat de exequitar e fer exequitar les penes e bans imposats en dites ordinacions contra tots aquells qui en

aquelles contrafara o vindra e hage lo dit loctinent per sos treballs la terça part dels bans de aquella part que a la dita caixa de la almoyna se pertanyen e sguarden.

16. — ADMISSIÓ DE CORREUS A LA CONFRARIA

Mes auant es per los dessus dits majorals e consell ordenat que tots correus que de aqui auant voldran entrar en la dita confraria de nostra dona e ferse confreres de aquella hagen e sien tenguts mostrar, prouar e aduerar les coses següents. Ço es que hagen estat e seruit de correu per temps de tres anys complits e que en aquells ha fet be e lealment los viatges sens frau o engany de persona alguna en ninguna manera. E si aço constara als dits majorals dela dita confraria, tal correu sia admes per ells en confrare; altrament si lo contrari era per ells conuengut, no sie e no puxe esser admes en dita confraria, car no seria sufficient en seruir lo dit offici.

Item es ordenat que de aqui auant algu no puxe passar per confrare si donchs no sera presentat per algun correu confrare com a pare de aquell e dins la dita capella dela verge Maria den Marchus e a presència dels dits majorals e dels hostes e dels prohomens confreres dela dita confraria sie demanat y examinat deles coses dessus mencionades en la admissió de dits correus. E si lo contrari era fet encorreguen los quil administraran e admetran en dit offici en ban de cent sous.

Item ordenaren que de aqui auant en la forma dessus mencionada dits correus presentats y examinats, sia per los correus companys dela dita confraria sobre aquells votat en poder del notari de aquella, e presos los vots, si los mes hauran dit que aquell tal sia bo e dispost per esser admes que sie acceptat e continuat per lo dit notari; altrament que no sie pres per confrare en alguna manera.

Item ordenaren que quiscun que al dit offici e confraria sera admes com dit es, si sera natural de la senoria del senor rey pac de entrada deu sous a la dita confraria e si no sera dela dita senoria vint sous aplicadors a la caixa e almoyna, e al notari que haura pres el acte e admissió sua sis diners; atrament no vage ne sie hagut per admes en dit exercici.

Item ordenaren que en la forma dessus dita quiscu que sera mes e posat en dita confraria sie tengut jurar de continer en poder dels dits majorals sobre los sancts quatre Euangelis de nostre senor Deu de tenir o seruar los priuilegis e ordinacions fetes e faedores per la dita confraria e no contrauenir an aquells o aquelles, e que stara a tota ordinació e obediencia de dits majorals dela dita confraria. E si lo contrari feyan encorregan en ban de sinquanta sous e de esser priuats del dit offici e leuar del libre dela confraria. Mes auant jurara que seruirá be e lealment son offici e que no fara o consentira en alguna manera sia fet frau o engany a alguna persona directament o indirecta, ans lealment e be complir a les promeses o pactes que ab la part o hoste sen seran stats concordats sots ban de esser priuat per tot temps del dit exercici si lo contrari haura fet, e la sua persona metent la a merce del senor rey y de sos officials. Mes encara jurara de pagar al hoste seu o hon tindra la dita sua tanda e donar de tot lo que guanyara en dit offici per ops y seruey de la dita confraria de nostra senora a raho de tres diners per liura com es acostumat. E si lo contrari ha fet sie caygut en ban de cent sous e perda la tanda sua.

17. — DE LES PARTS DE PONENT

Item es stat mes auant ordenat que de aci auant tot correu que vindra en la dita ciutat de Barchinona, arribat deles parts de ponent, ço es de Castella Nauarra Portugal, e vindra ab viatge o partira auant, com a Roma Napols Brujes Venecie o en altres qualseuol parts, que del que lleuara al regne de Valencia de Arago e del principat de Cataluna hage de pagar ala dita confraria de nostra dona a raho de tres diners per liura segons es acostumat. E si aço fer reusera incorrega per cascuna vegada en ban de vint sous barchinonins.

18. — SENYAL REAL

Item que de aqui auant tot correu confrare de dita confraria en tots los viatges que fara, hage e sie tengut portar en si publicament en la part squerra del manto o roba vestida lo senyal real deles armes de Arago y Castella ab la verge Maria, mostrant com ell es confrare e jurat dela confraria e companyia. E si fara lo contrari que encorrega en ban de sinquanta sous e perda la tanda de confrare.

Item ordenaren que de aqui auant no sie algun correu qui confrare no sie de dita confraria qui gos ni presumezca portar lo dit senyal real com dit es palesament ni amagada dins dita senoria o fora aquella, sots ban de deu lliures quiscuna vegada que sera trobat lo contrari, e que no sie a tal correu de aqui auant donat viatge percars o auantage. E si algun hoste o correu confrare trobaran aquell tal correu no confrare portant dit senyal onsevulla lo tropien sien tenguts leuarli lo dit senyal real ab interuencio de official, si altrament no tenien licencia del senor rey e acusarli la pena e ban dessus dit. E si dit hoste correu aço no exequitara cayga quiscun dells en ban de vuit sous.

19. — DEMANDA DE PARTIDA

Item ordenaren que de aqui auant no sie licit ni permes a algun correu confrare o no confrare port dit viatge percars o auantage algun sens que primer aquella hagen a demanar al hoste o hostes de correus los quals acostumen de despachar los viatges, si donchs mercader o altre persona que dits viatges fer voldra no li feya manament que tal viatge no diuulgas a algun hoste; entenen empero que aquella tanda fos sua, car si no ho era lo correu a qui tocara guany la part segons del que en lo altre capitol es contengut. E si sera fet lo contrari incorrega lo dit correu en ban de cent sous.

Item que ningun correu confrare no puxe pendre algun viatge de hoste o de mercader o de altre que la tanda no sie sua, encara que fos demanat, si donchs aquell correu de qui seria la tanda, no ho consentis en fos conuidat, no podent ell dit viatge fer lauors, que lo dit correu ho fahes a plaer seu e si fos pagat lo dret del delme dessus ja ordenat; e si sera fet lo contrari incorrega lo correu en ban de deu lliures.

Item ordenaren que si es seguira que lo mercader o altre persona qui fara dit spachament o viatge o percars no volie que dit correu demanas la sua par-

tida de ningun, que en tal cars lo dit correu puxa anar pagant al hoste lo dit dret dela almoyna e lo dret del correu a qui la tanda tocarie e al hoste ço que li pertanyeria. E si lo dit no pòdie denunciar la sua partida leuors sie tengut dins tres dies apres que sera arribat, de pagar los dits drets.

20. — CONSIGNA DE LLETRES I LLIBERTAT D'HOSITAL.

Item ordenaren que tot correu qui portara viatge percas o auantage sie tengut donar les letres en aquell hoste o per lo hom a qui comanades li hauran sots ban si fes lo contrari de cent sous. Entes empero que si dit hoste o persona, per manament de les quals dites letres donades haura, nol voldrà pagar, en tal cars lo hoste qui trames lo haura fos tengut de ferlo pagar y se oblic pagarlo de sos bens propis sens contradicció o dificultat alguna.

Item ordenaren que de aquí auant qualseuol correu confrare hage facultat e libertat de anar posar en aquell hostal o hostals de correus hon ben vist li sera axi en Barchinona Valencia Çaragoça com en altres parts hon acostumen a fer viatges, si donchs per los majorals de dita confraria per alguns bons respectes no li era vedat e prohibit. E si lo contrari en fes, encorrega en ban de cent sous. E si en cars que lo dit correu per causa que ell fos deutor a algun hoste no voldrà en son hostal posar, sie tengut dit correu pagar aquell de continent sens dificultat alguna, pus dit deute fos clar esser degut sots ban de sinquanta sous si sera fet lo contrari.

21. — CORREUS DEUTORS

Item ordenaren que si algun correu sera deutor a hoste algun per raho de correratge hostalage bestia o bestias o per altra raho de son ofici, que dit correu dins vuyt jorns apres que lo dit hoste lo haura request deuant los dits majorals los hage hauer pagat o prorrogarlo los dits majorals al temps que conixeran complidament sens contradicció alguna. sots ban de cent sous si fara lo contrari.

Item ordenaren que si algun correu sera deutor a hoste algu o a altra persona per besties preses a lloguer per fer viatge sie tengut dins sis dies apres que per dits majorals ne sera request, de pagar e contentar aquelles sens contradicció alguna sots ban de vuit sous.

22. — PREU PER TANDA

Item ordenaren que tot correu qui ira en qualseuol viatge hage hauer per tanda cinquanta sous en sus e no menys. E si no bastaua a sinquanta sous, lo dit viatge no li sie pres en comte de tanda, ans apres que tornat sera puxa e hage a correr la sua tanda no obstant lo dit viatge, empero que tot correu sia tengut occorrent lo cars en qualseuol part dins lo principat de Catalunya per poca o molta quantitat encara que no bastas a sinquanta sous, pus com dit es no li fos pres per tanda. E si dit viatge lo dit correu recusara fer, que perda la sua tanda a raho de quatre sous per jorn.

Item ordenaren que seguintse cars que en lo temps que dit correu fara lo dit viatge com dit es, lo qual no li sera pres per tanda, vindra algun viatge pera Roma Napolis Venecia o altre part de leuant o per Castella Nauarra Portugal o altre part de ponent e lo hoste hi haura a trametre altre correu, qui sera aquell qui apres dell que sera anat vindra la tanda, en semblant cars aquell correu qui haurie presa la tanda del altre correu dessus dit sie tingut donarli lo delme dela quantitat que guanyara.

23. — ASSISTÈNCIA DELS CORREUS A CONSELL, COMBREGAR I SOTERRAR

Item ordenaren que tot correu que per los dits majorals o algu dells sera demanat o combidat a venir a consell sie tengut anar y estar en aquell. E si fara lo contrari pac de ban dotze diners.

Item sots lo matex ban sie tingut tot correu que sera appellat per a sepultura de qualseuol hoste correu o confrare de ser en aquella, e si no si sera pac com dit es lo ban; e per semblant als combregars sots ban de sis diners, saluat just impediment conexedor per dits majorals.

Item ordenaren que de aqui auant tot correu confrare que sera de tanda hage e sie tingut anar e seruir un viatge o percas o auentage en cars que no bastas a sinquanta sous o hage a donar home per ell, qui si fage altrament perda la dita tanda, empero que hage a contar a raho de quatre sous lo jorn e caminar set legues per dia.

24. — VIATGES LLARGS I DELMES

Item ordenaren que de aqui auant perque los viatges lonchs, com es de Roma Napolis Florença Genoua e altres, millors sien seruits, aquells no entren ni sien donats en tanda a correu algu encara que fos confrare fins a tant que hagues seruit e experimentat per alguns viatges y trobat sufficient. E si algun correu se trobara enantat en dies o contret o en altre manera indispost que no pogues seruir tals viatges segons en lo passat han seruit, ordenaren los dessus dits que tal correu se puga alegrar deles dites tandes o hage lo delme de aquelles per sustentacio dela sua vida.

25. — SECRET DE CORRESPONDÈNCIA

E mes encara esta ordenat que de aqui auant no sie licit ni permes a algun correu, o confrare o no confrare, descloure o mostrar letres o donar aquelles a persones algunes, sino sol en aquelles que manades li seran donar ni en alguna manera directament o indirecta no fara ne consentira dany o irau algu que o per oste o per altre conegues se volgues fer, e si lo contrari serie trobat sie inhibit e leuat lo senyal de confrare e no puxe null temps usar de dit offici, o en altre manera procehir contra ell per justicia.

Mes es stat ordenat que algu dels dits correus no sie permes ne gos star amagat o secret en loc algu sens sabuda de aquell quel desempatxara e per semblant no donara havis de aço perque trames sera, ne pendra o acceptara letres

algunes en contrari, ans fara dit viatge en la manera e forma que ab la part concordat haura. E si lo contrari fara encorrega en ban y pena dessus dita e sie procehit contra ell com dit es.

26. — CONTRA ELS TRANSCRESSORS. APROVACIÓ DEL REI FERRAN (1488)

Item ordenaren que de aqui auant si algu hoste de correus de la ciutat de Barchinona Çaragoça o Valencia o de altres ciutats o parts del dit regne fos inobedient als majorals de dita confraria en no voler seruar los dits priuilegis e ordinacions sobre aquestes coses fetes e faedores, que algun correu no gos portar en aquell tal hoste letres ne paper ne pena en son hostal, pus per los dits majorals le fos manat sots ban de sine lliures.

Item com sie cert que alguns ostes de correus qui son dins la ciutat de Barchinona y altres parts dins los dits regnes de Arago Valencia e principal de Cataluna han comesos en dies passats e encara quiscun jorn cometen diuersos crims fraus e enganys exercint lur offici e hostaleria e correus, hoc encara tant en la retencio dels diners dela almoyna com encara en la inobediencia per ells feta als majorals e prohombres dela dita confraria, la qual cosa es gran perjudici del demunt dit priuilegi y capitols e ordinacions dessus dites. E per ço volent que los majorals qui vuy en dia son e aquells qui per sdevenidor seran elegits tenint e fermant dits priuilegis sien tenguts y obligats procehir e inquirir per justicia e fer instancia contra aquell o aquells que tals crims hauran comesos e per auant cometran directament o indirecta, tot temps que per algu o alguns seran requests. E aço hagen a fer personalment o ab procurador en persona de aquells ab messions y despeses dela dita confraria. E si per algu dells ere fet lo contrari, de continent sien priuats del offici e caygua en pena de cent sous. Entes empero que aquell o aquells hostes o correus qui tals crims hauran comesos o per auant cometran no puxen esser remesos deles penes demunt dites e en dit priuilegi contengudes sens sabuda e voluntat dels majorals e prohombres de dita confraria. *Idcirco fuit nostre Ma.^{te} per vos dictos majorales et prohombres confratrie et societatis cursorum predictae ciuitatis supplicatum, ut licet dicti majorales et proceres atque administratores dicte confratrie virtute priuilegiorum confratrie predictorum jam antea concessorum possint et sit eis attributa facultas ordinandi faciendi et mutandi pro bono et quiete dicte confratrie et societatis statuta ad evitandum fraudes mala et damna que sepe numero euenire possent, ut laudando et approbando rattificando et confirmando priuilegia dicte confratrie et sine prejudicio derogatione et administratione eorundem capitulorum ordinationes et additiones superius insertas et alias quas in futurum eos facere opportuerit, iuxta dictam potestatem et facultatem, laudare approbare et rattificare et confirmare ac etiam de nouo concedere dignaremur. Nos vero supplicationi predictae annuentes, quandoquidem capitula et additiones predictae in non paruam utilitatem reipublice et regnorum nostrorum cedere visa sunt, ea propter tenore presentis carte nostre ex certa scientia capitula ipsa et ordinationes superius insertas et omnia et singula in eis contenta laudamus approbamus rattificamus et confirmamus et de nouo concedimus, hoc adjuncto quod medietas penarum et bannorum nostre Curie acquiratur sine remissione. Serenissimo propterea Joanni, principi Asturiarum et Gerunde, primogenito nostro carissimo et in regnis et terris nostris Castelle et Aragonum post nostros feli-*

ces et longevos dies immediato heredi et successori, sub paterne benedictionis obtentu, dicimus; gerentibus quoque vices nostri generalis gubernatoris in regnis Aragonum Valentie et Cathalonie principatu, iusticiis salmedinis marinis vicariis bajulis ceterisque officialibus nostris, nec non juratis consulibus et probis hominibus in eisdem regnis et principatu Cathalonie constitutis et locumtenentibus eorumdem, presentibus et futuris, dicimus precipimus et jubemus de eadem certa scientia et expressa, sub ire indignationisque nostre incursu penaque quatuor mille florenorum auri a contrafacientium bonis exigenda et nostris erariis applicanda, ut presentem cartam nostram et omnia et singula in ea contenta tenere firmiter, et observent tenerique et observari per quos deceat faciant... In cuius rei testimonium presentem fieri jussimus nostro communi sigillo impendenti munitam. Datum in ciuitate Cesarauguste die duodecimo mensis januarii anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo octavo regnorumque nostrorum... Yo el rey... In diuersorum viº.

27. — APROVACIÓ DE CARLES, L'EMPERADOR (1519)

Fuimusque pro parte virorum dictorum maioratum et procerum societatis et confratrie predictae cursorum capelle virginis Marie den Marchus humiliter supplicati, ut preinsertum priuilegium ac omnia et singula in eo contenta laudare approbare... solita benignitate dignaremur. Nos vero eisdem moti respectibus, quibus erga dictam confratriam et collegium dicta catholica Maiestas mota fuit, supplicationibus vestris benigne annuentes... preinsertum priuilegium et alia quecumque in fauorem dicte confratrie et societatis hac de causa concessa... laudamus rattificamus approbamus et confirmamus... sub ire et indignationis nostre incursu penaque quatuor mille florenorum auri Aragonum a bonis singulorum contrafacientium exigendorum, nostris inferendorum erariis... In cuius rei testimonium presentes fieri jussimus et nostro communi, quo antequam ad regnum Romanorum sacrumque imperium electi essemus utebamur sigillo, cum nondum alia fabricata fuerint. Datum ciuitate Barcinone die decimo quarto mensis septembris anno a natiuitate domini Millesimo quingentesimo decimo nono, regnorumque nostrorum vero electionis sacri imperii anno primo... Yo el rey. Cesarea catholica Maiestas mandauit mihi, Ugoni de Urries...

(Exemplum huiusmodi... sumpsit ego Joannes Viladamor, prefate Maiestatis scriba et archivarius Regiae auctoritate notarius publicus...)

JOSEF M. MARCH, S. J.